

ljivosti človek le v občenji nauči, tako se tudi spodobnega obnašanja le tisti nauči, ki sam nad sabo čuva in skuša popraviti, kar se mu je napčnega zgodilo. Ako učitelji eden k drugemu k šolskemu spraševanju hodijo, se tudi vselej lahko kaj naučé — če ne pozitivno vsaj negativno, t. j. kar dobrega vidiš posnemaj, slabega pa, če kaj vidiš, se varuj. Umetnika le umetnik razumé, učitelja pa učitelj naj bolje. —

V nekem duhovskem redu, imena si ne upam povedati, kajti v njem so zgolj sami zoperniki in neprijatelji omike, je navada, da nastopni učitelj ali katehet — sej je tudi katehet učenik — sprašuje svoje verstnike v katekizmu; ti mu odgovarjajo poljubno večidel pa, kakor pravi otročaji, on jim pa napčne odgovore popravlja, vse lepo razlaga, in se obnaša, kakor pravi učenik. To se vselej zgodi vpričo duhovna magistra. — Rekel boš: „To ni nič čudnega, sej je povsod ta navada“. — Prosim, le malo poterpi! Častitljivi (?) učenik odstopi, sedaj ga pa začnejo njegovi verstniki obirati; eden mu očita to, drugi to. Kar pa verstniki ne povedo, dostavi še oče magister, in če je treba, tudi kritikarje kritizuje in podučuje. In tudi pri drugih okolisčinah ti zatamnjenici (!) eden drugemu napake povedo — to pa ne iz sovraštva, ampak iz kersanske ljubezni. Tisti pa, kdor prejme te svarila, tiho posluša, in se zahvaljuje za opominovanja, ker dobro spozná, da ni človeka, ki bi ne imel svojih napak. — Tako ravnajo ti zaničevani ljudje, in če se v imenih ne motim, prosil je tudi slavni Karol Boromej, škof v Milanu, svoje podložne, da naj ojstro pazijo na njegovo obnašanje, in če kaj nespodobnega na njem vidiijo, naj mu berž naznaniijo.

„Ha! ha! lepe reči mi pripoveduješ, ti ljubi moj Barović?“ boš rekel prebravši te verstice; „naj jaz komu kaj povem ali kterege posvarim, tako se mu bom zameril, da me več pogledal ne bo, in tudi ti, Govorič, se boš gotovo naveličal, ako bi te kdo zmirom pestil in svaril“. — Znabiti! — Torej je pa tudi res, da se od sovražnikov več naučimo, kakor od prijatlov, ker uni nas grajajo, ti pa hvalijo; res je pa tudi, da je dober prijatelj več vreden od kupov zlata in srebra. Pa le modri dobí resničnega prijatla. — Da si mi zdrav!

Tvoj
Govorič.

Pomenki

o
slovenskem pisanju.

XLIX.

U. Kakor slovenski učeniki, kadar bi radi kaj neumnega dokazali ali kadar si pomagati ne morejo, pravijo, da je v staroslovenskem tako; tako se mi vidi, da se slovanski in drugi prebistri učenjaci sklicujejo na sanskrit ter razlagajo iz njega menda, kar je in kar ni, da na zadnje sami sebi verjamejo!

T. Res so učenjaci ali slovstvosvatelji, ki učijo, da je *r* samoglasnik in izmed teh nekteri (p. Bopp), da je *r* samoglasnik postal le vsled zatrenja sprednjega ali naslednjega pravega glasnika, nekteri pa (p. Benfey) razločijo *r* soglasnik in *r* samoglasnik. Po unih se ravna Schleicher, po teh uči Miklosič.

U. To da Schleicherjevi razlogi se mi zdijo vsi bolj resnični in gotovi.

T. Razsoditi tega jaz ne morem in ne smem; to pa rečem, da mi v Miklosičevih razlogih besede: „könnte man versucht oder bestärkt werden . . in den freilich nichts beweisenden späteren . . manchmal . . in allen diesseits der Donau gesprochenen . . möchten wir . . zu begleiten scheint“ prav nič ne dopadejo, in ker je Schleicher profesor sanskritskega, mora pač vediti, kako je ta reč.

U. Pač res; in — če že v sanskritu *r* ni samoglasnik, kako more biti v družih jezikih! Kolikor vem in vidim, so pa vsi slovenski učenjaci posnemali po Miklosičevem nauku. Z njim vred se podira, kar koli se nanj opira. Ali niso tedaj vsi nauki in sklepi, kar so jih leti iz njega spletili in razpletli, prazni in nečimurni? — Morebiti je pa Miklosič pozneje se potegnil za svojo reč in jo skazal zoper Schleicherja?

T. Tega ne vem, vsaj bral nisem nikjer nič pozneje o tem. In ako res ni nikjer odgovoril, — čegava je prava?

U. Čegar je zadnja — pravi po domače Slovenec! — Kako pa uči Miklosič o družih Slovanih v svoji vzajemni slovnici, v kateri s staroslovensčino primerja sedanje slovanske jezike?

T. Samo česki, pravi, je razun staroslovensčine ohranil oba samoglasnika *r* in *l*, novoslovenski in serbski (v cirilici) samo *r*, bulgarski, malo- in velikoruski,

poljski, zgornje- in spodnje serbski pa so zgubili oba *l* in *r* samoglasnika (Cf. Vergl. Lautlehre der slav. Spr.)

U. To je tista „večina slovanska“, to so tisti „ostali Slovani“, tisti „bratje na jugu in na severju“, katerim bližati se nam veléva „sloga slavenska!“ — Če so slovanski jeziki veči del zgubili oba samoglasnika (če smem tako reči?) — *r* in *l* —, kdo mi je porok, da je novoslovenski samoglasnik *r* še ohranil? Od kod mu tolika milost?

T. Sklicujejo se na brizinske spominke in pravijo, da že leti kažejo, da je *r* samoglasnik. Ali — a) je dobro pomniti, da je pisatev v brizinskih pismih tuja, negotova, pokvarjena, da se torej z njo nihče skazovati ne more, in b) so v vsih treh spominkih le samo tri besede brez glasnika (mon. II. mrzna. raztrgachu. mrtuim), nasprot pa trikrat tri z glasnikom (I. mon. creztu. II. zemirt. mirzcih. mirzene. priuuac. circuvah. vuirchnemo. zopirnicom. cruz. III. zridze). Kaj nam torej kažejo?

U. Kako pa je to: v V. gimnazijskem razredu imamo slovensko (t. j. novoslovensko) berilo iz l. 1853, v VI. iz l. 1854 in v VII. iz l. 1858 in na vseh je brati: Izdal Dr. Fr. Miklošič — pozneje, kar je jel učiti, da je *r* v novoslovenskem še samoglasnik. Sostavki so iz različnih pisateljev; marsikaj je drugač, kakor so pisali oni sami, — toda od *r* samoglasnika ni duha ne sluha še, in celo v Kračmanovih pesmih ne, kateri, kakor praviš, je vendar le prvi pesnik bil, pri katerem se je samoglasnik *r* glasil?

T. To tudi meni ne gre v glavo, zlasti ker ima dr. Miklošič pri vladi toliko veljavo, in tudi sicer med učenimi slovstvosvatelji toliko slavo, kakoršne še doslej ni dosegel noben Slovenec — in to po pravici. Zasluge njegove za slovensko in sploh slovansko slovstvo so neprecenljive. — Tega si pa tudi jaz razložiti ne znam, da se celo v primerjajoči slovnici bere: „dvé.. zvézdi preš 196. — boljiga srca 198. preš. — V mladosti trdniše so mreže, ki v njih drži napuha moč goljfiga preš. — Lenetu je zatrnjena pot. ravn. — Nikomur ne vpadi srce ravn. — Bliska se, grmi in treska slomš. — Umrši met. Bilo je pet tavžent mož brez žen in otrok met. 43. — Lenega éaka strgan rokav. vodn... (cf. Mikl. Formenl.); in vendar ni niti Prešern niti Ravnikar, niti Metelko niti Vodnik tako pisal.